

Tarih: 25.08.2022

Sayı: 5244

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi tarafından yazılı olarak cevaplanmasını, Anayasa'nın 98. ve TBMM'nin İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca arz ederim. 24/08/2022

Dr. Aylin CESUR
Isparta Milletvekili

Domates, dünyada üretim-tüketim miktarı, ticarete konu olan tarım ürünleri arasında ilk sırada olması, insanların beslenmesinde ve konserve, salça gibi çok sayıda ürünün yapımında kullanılması nedeniyle çok önemli bir tarım ürünüdür. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) verilerine göre Türkiye 181.879 hektarlık alanda, 7,26 kg/m² ortalama verim ve 13.204.010 ton üretimi ile dünyanın üçüncü en büyük domates üretici ülkesi olmuştur.

Burdur ili Söğüt Beldesinde üretilen Söğüt Domatesi; gece gündüz sıcaklık farkının fazla olmasının etkisi ile raf ömrü uzun, dayanıklılığı ve lezzeti ile ön plana çıkmaktadır. Söğütlü üreticiler, beldede 8 bin dekarlık sera alanında yılda yaklaşık 120 bin ton örtü altı domates üretiyor. Ülkemiz ekonomisine ve tarımına çok ciddi katkıda bulunan Söğütlü Domates üreticileri ise içinde bulunduğumuz ekonomik kriz ve geçim kaynakları olan Domatesin alım fiyatlarının gübre, mazot, ilaç, işçilik gibi demirbaş maliyetlerini dahi karşılamamasından dolayı batma noktasına gelmiştir.

Geçtiğimiz yıl Ağustos ayında 3,5 TL civarında olan domates fidesi %125 artış ile 8-10 TL civarında, 250-300 TL civarında olan gübre fiyatları %372 artış ile 1100-1500 TL civarında, 100-200 TL civarında olan tarımsal ilaç fiyatları %266'lık artış ile 500-600 TL civarında, 7,54 TL olan mazot fiyatları %236 artışla 25 lira civarında, 90 TL olan işçi yevmiyesi ise %122'lik artış ile 200 TL civarındadır. Girdi maliyetlerindeki tüm bu fahiş artışa rağmen 2021 Ağustos ayında 2,80 TL olan domates Kg fiyatı yalnızca %7,14'lük artış ile 3 TL'den satılmaktadır. Domates üreticilerimizin tüm girdi maliyetleri bu denli artmışken sattıkları ürünlerin yalnızca %7,14 artmış olması kabul edilemez.

Domates üreticilerimizin yıl boyu emek verdikleri ürünlerini maliyetlerinin bile altında satmaya mecbur bırakılmaları çiftçilerimizi tarım kredi kooperatifleri ve bankalara karşı oldukça zor durumda bırakmış ve çiftçilerimizi batma noktasına getirmiştir. İvedi bir şekilde tüm bu sorunlara çözüm sağlanamaz ise domates üretimi durma noktasına gelecektir. Gerekli düzenlemeler yapılmaz ise yalnızca mallarını zararına satan üretici değil, marketlerde yüksek fiyatlardan domates alan vatandaşlarda aynı oranda mağdur olmaya devam edecektir.

Bu bağlamda;

70736

1- Geçtiğimiz yıldan bugüne gübre,mazot, ilaç ve işçilik gibi üretim maliyetlerinin yaklaşık %250 civarında artması sebebi ile girdi maliyetleri katlanan domates üreticilerinin uğradıkları zarardan bakanlığınız haberdar mıdır? Bu konuda üreticiden gelen taleplere ve şikayetlere bakanlığınız tarafından ne şekilde cevap verilmiştir?

2- Batma noktasına gelen domates üreticilerinin desteklenmesi, tarımsal faaliyetlerine ve üretime devam etmeleri için önlem alınacak mıdır? Şayet önlem alınacak ise bu önlemler neler olacaktır?

3- Kg maliyeti yaklaşık 4-5 TL olan domatesin yaş sebze meyve hallerinde alış fiyatının 3 Lira civarında olması ile ortaya çıkan zararın giderilmesi için planlanmış bir çalışma mevcut mudur? Domates alım fiyatlarının üretici maliyetlerinin altında seyretmesinin sebebi nedir?

4- Domates üreticilerinin üretim maliyetlerinin altında satış yapmaya mecbur bırakılmasının sebepleri nelerdir? Üretim maliyetlerinin gübre,ilaç ve mazot fiyatları ile orantılı olarak yükseldiği bilinmesine rağmen üreticinin zararına satış yapmasının önüne geçmek için taban alım fiyat uygulaması yapılacak mıdır?

5- Geçtiğimiz yıllarda ihraç edilen domates miktarı ile 2022 yılında ihraç edilen domates miktarları arasındaki fark kaç tondur? İhraç edilen domates miktarının azalması sebebiyle iç piyasanın domates talebinin, üretilen miktardan az olmasından dolayı fiyatların düşük olduğu iddiası doğru mudur?

6- Üreticilerimize sağlanan teşvik ve desteklerin artırılması gündeminizde midir? Geçtiğimiz yıla oranla tüm girdi maliyetlerinin ortalama %250 artmasına rağmen domates üreticilerinin satış fiyatlarının %7,14 artması karşısında üreticilerin maliyetlerinin düşürülmesi için üreticilerimize sağlanan teşvik ve indirim oranları geçen yıla kıyasla % kaç değişiklik göstermiştir?

7- Bankalara ve Tarım Kredi Kooperatiflerine borcu olan domates üreticilerinin borçlarının ertelenmesi veya revize edilmesi bakanlığınızın gündeminde midir? Zararına satış yapmaya mecbur bırakılan domates üreticilerinin zararlarının tespit edilmesi giderilmesi için bakanlığınız bünyesinde bir çalışma yapılacak mıdır?